

หลักสูตรการฝึกอบรมการบริหารจัดการทักษะการเจาะเก็บโลหิตจากหลอดเลือดดำ/ หลอดเลือดฝอย

หลักการและเหตุผล

ด้วยราชวิทยาลัยพยาธิแพทย์แห่งประเทศไทย (รพท) เห็นสมควรให้มีโครงการหลักสูตรการฝึกอบรมผู้ช่วยพยาธิแพทย์ สำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานเจาะเลือด หรือ หลอดเลือดฝอย รวมทั้งการจัดเก็บส่งตรวจทั่ว ๆ ไป สำหรับงานทางห้องปฏิบัติการคลินิก เพื่อฝึกอบรมบุคลากรด้านการแพทย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อความปลอดภัยและสะดวกของผู้ป่วยและผู้มารับบริการ รวมทั้งการจัดเก็บส่งตรวจทั่ว ๆ ไป และเพื่อบรรเทาปัญหาการขาดแคลนบุคลากรด้านการแพทย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในหน้าที่ดังกล่าว ดังนั้นคณะอนุกรรมการการฝึกอบรมและสอบวัดความรู้ความสามารถ สำหรับการเป็นพนักงานเจาะเลือดสำหรับงานทางห้องปฏิบัติการคลินิก จึงได้จัดทำหลักสูตรดังกล่าว และดำเนินการจัดการฝึกอบรมให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าวนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกอบรมบุคลากรด้านการแพทย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการเจาะเลือดดำ หรือ หลอดเลือดฝอย รวมทั้งการจัดเก็บส่งตรวจทั่ว ๆ ไป สำหรับงานทางห้องปฏิบัติการคลินิก เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
2. เพื่อให้เกิดความปลอดภัยและสะดวกแก่ผู้ป่วยและผู้มารับบริการ

ผู้จัด

ราชวิทยาลัยพยาธิแพทย์แห่งประเทศไทย ร่วมกับ ภาควิชาพยาธิวิทยาคลินิก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

สถานที่

1. คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
2. ห้องเจาะเลือดหรือหน่วยงานที่ให้บริการเจาะเลือดที่ราชวิทยาลัยฯ/ คณะผู้สอนเห็นสมควร

ระยะเวลาในการฝึกอบรม

30 ชั่วโมง

รายนามผู้สอน*

โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

1. นพ.ปิติพัฒน์ ชำนาญเวช
2. พญ.อรณัฐ วราชิต

ภาควิชาพยาธิวิทยาคลินิก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

1. พญ.บุษฎี ประทุมวินิจฉัย
2. พญ.ปรีชญา วงษ์กระจ่าง
3. พญ.สุรัสวดี อัครรัตน์
4. พญ.สาธิตา ไหลเวชพิทยา
5. นพ.จิรัชชา จิตตปราณีรัชต์
6. ทนพญ.จิราภรณ์ ภูเจริญ
7. ทนพญ.ศิริลักษณ์ ธาระฤกษ์
8. ทนพญ.นิตยา นภัสศรีวิรวงศ์
9. ทนพญ.ปวีณา ม่วงเขียว

***หมายเหตุ** รายนามผู้สอนอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

จำนวนผู้เข้ารับการอบรม 60 คน

การลงทะเบียนและค่าใช้จ่าย

ค่าลงทะเบียน 7,500 บาท

ช่วงเวลาลงทะเบียน วันที่ 15 ม.ค. - 15 ก.พ. 2567

ช่วงเวลาอบรม วันที่ 18 - 21 มี.ค. 2567

- หมายเหตุ**
1. รายชื่อผู้เข้ารับการอบรมจะแจ้งให้ทราบล่วงหน้าก่อนการฝึกอบรม
 2. ทางราชวิทยาลัยฯ ขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่จัดการฝึกอบรมในกรณีที่มีผู้ฝึกอบรมน้อยกว่า 30 คน โดยจะคืนค่าลงทะเบียนให้แก่ผู้สมัครที่ชำระค่าลงทะเบียนแล้ว

ตารางกำหนดการ

วัน/เวลา	หัวข้อ	ผู้สอน	จำนวน ชั่วโมง
วันที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2567			
ห้องประชุม 203 อาคารศรีสวรินทิรา ชั้น 2 คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล			
8.00-9.00 น.	ลงทะเบียน		
9.00-9.30 น.	Historical perspective and roles of phlebotomists	พญ.ปรีชญา	1/2
9.30-10.00 น.	An overview of services provided by healthcare professionals	พญ.ปรีชญา	1/2
10.00-10.30 น.	พักรับประทานอาหารว่าง		
10.30-12.00 น.	Basic anatomy and physiology of body systems, and appropriate medical terminology	นพ.จิรัชชา	1.5
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหาร		
13.00-14.30 น.	Basic infection control, biohazards, universal precautions and safety	นพ.จิรัชชา	1.5
14.30-15.00 น.	พักรับประทานอาหารว่าง		
15.00-16.00 น.	Anatomical site selection and patient preparation	พญ.ปรีชญา	1
Total hour			5

วัน/เวลา	หัวข้อ	ผู้สอน	จำนวน ชั่วโมง
วันที่ 19 มีนาคม พ.ศ.2567			
ห้องประชุม 203 อาคารศรีสวรินทิรา ชั้น 2 คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล			
8.00-9.00 น.	ลงทะเบียน		
9.00-10.00 น.	Accuracy in patient care—proper patient identification, specimen collection and test requisition	พญ.สุรัสวดี	1
10.00-10.30 น.	พักรับประทานอาหารว่าง		
10.30-12.00 น.	Blood collection equipment, types of tubes and additives, proper order of draw when additive are required and special precautions	พญ.บุษณี	1.5
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหาร		
13.00-14.30 น.	Venipuncture procedure and technique	พญ.ปรีชญา	1.5
14.30-15.00 น.	พักรับประทานอาหารว่าง		
15.00-15.00 น.	Post puncture care and appropriate disposal of sharps, needles, and waste	พญ.ปรีชญา	1
Total hour			5

วัน/เวลา	หัวข้อ	ผู้สอน	จำนวน ชั่วโมง
วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ.2567			
ห้องประชุม 203 อาคารศรีสวรินทิรา ชั้น 2 คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล			
8.00-9.00 น.	ลงทะเบียน		
9.00-10.00 น.	Urine & Stool collection	พญ.อรณัฐ	1
10.00-10.30 น.	พักรับประทานอาหารว่าง		
10.30-12.00 น.	Test requisition, proper specimen transport, processing and storage	พญ.อรณัฐ	1.5
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหาร		
13.00-14.00 น.	Skin puncture equipment, procedure, and technique	พญ.สาธิตา	1
14.00-14.30 น.	พักรับประทานอาหารว่าง		
14.30-16.00 น.	Application of basic concepts of communication, interpersonal relations, stress management and professional behavior	นพ.ปิติพัฒน์	1.5
Total hour			5

วัน/เวลา	หัวข้อ	ผู้สอน	จำนวน ชั่วโมง
วันที่ 21 มีนาคม พ.ศ.2567			
ห้องประชุม 203 อาคารศรีสวรินทิรา ชั้น 2 คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล			
9.00-12.00 น.	สอนและสอบประเมินภาคปฏิบัติ - Venipuncture procedure and technique - Skin puncture equipment, procedure and technique - Urine & Stool collection	พญ.ปรีชญา พญ.อรณัฐ ทนาย.จิราภรณ์ ทนาย.ศิริลักษณ์ ทนาย.นิตยา ทนาย.ปวีณา	3
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหาร		
13.00-15.00 น.	สอบทฤษฎี	พญ.ปรีชญา	2
Total hour			5
Total hours			20

ภาคปฏิบัติ

ผู้รับการฝึกอบรมทุกท่านจะต้องอยู่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เจาะเลือดดำ/หลอดเลือดฝอยรวมทั้งการ
จัดเก็บสิ่งส่งตรวจทั่ว ๆ ไป สำหรับงานทางห้องปฏิบัติการคลินิก ไม่น้อยกว่า 10 ชั่วโมง ภายใต้การดูแลของพยาธิ
แพทย์หรือบุคลากรด้านการแพทย์ที่ได้รับมอบหมายโดยจะต้องได้ทำหัตถการตามรายการดังที่แสดงเบื้องล่างนี้
และจะต้องผ่านการประเมินตามแบบการประเมินในภาคผนวก

หัตถการ	จำนวนไม่น้อยกว่า (ราย)
1. เจาะเลือดดำผู้ใหญ่	20
2. เจาะเลือดดำสตรีตั้งครรภ์	5
3. จัดเก็บปัสสาวะ (แนะนำวิธีการเก็บ)	10
4. จัดเก็บอุจจาระ (แนะนำวิธีการเก็บ)	10

หมายเหตุ การประเมินผลภาคปฏิบัติผู้รับการประเมินจะต้องผ่านการประเมินในทุกหัวข้อการประเมินโดยผู้
ประเมินเป็นผู้ตัดสินใจขาด

ภาคผนวก
แบบการประเมินภาคปฏิบัติ

สำหรับ ผู้รับการฝึกอบรมทุกท่านจะต้องอยู่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เจาะเลือดดำ/หลอดเลือดฝอย รวมทั้งการจัดเก็บสิ่งส่งตรวจทั่ว ๆ ไป สำหรับงานทางห้องปฏิบัติการคลินิก

ชื่อนามสกุลผู้รับการประเมินวัน/เวลาที่ทำการประเมิน

สถาบัน/ที่ทำงานของผู้รับการประเมินสถานที่ทำการประเมิน

การประเมิน

หัวข้อ		ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1.	การแต่งกาย/มารยาทการต้อนรับ/พูดจา			
2.	การให้ข้อมูล/คำแนะนำ			
3.	การตรวจสอบความถูกต้องของผู้รับบริการ			
4.	การจัดเตรียมเครื่องมือ/อุปกรณ์			
5.	เทคนิคการเจาะเลือดดำผู้ใหญ่			
6.	เทคนิคการเจาะเลือดฝอย*			
7.	การดูแลผู้รับบริการหลังการทำหัตถการ			
8.	การดูแลผู้รับบริการที่มีอาการหน้ามืด/ผิปกติหลังการทำหัตถการ*			
9.	การให้คำแนะนำในการจัดเก็บปัสสาวะ			
10.	การให้คำแนะนำในการจัดเก็บอุจจาระ			
หัตถการ		จำนวน		หมายเหตุ
1.	เจาะเลือดดำผู้ใหญ่			
2.	เจาะเลือดดำสตรีตั้งครรภ์			
3.	การจัดเก็บปัสสาวะ (แนะนำวิธีการเก็บ)			
4.	การจัดเก็บอุจจาระ (แนะนำวิธีการเก็บ)			

*หากไม่มีเหตุการณ์จริง ให้ผู้ประเมินใช้วิธีการถามตอบด้วยปากเปล่าได้

ชื่อนามสกุลผู้ประเมินสถาบัน/ที่ทำงานของผู้ประเมิน

ข้อคิดเห็นของผู้ประเมิน (ถ้ามี)

.....
.....

(ลายเซ็นผู้ประเมิน).....

วันที่

หมายเหตุ เกณฑ์การตัดสินว่าผู้เข้าสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรานั้น “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” เป็นไปตามที่ราชวิทยาลัยพยาธิแพทย์แห่งประเทศไทย กำหนดโดยจะต้องผ่านการทดสอบภาคทฤษฎีจากราชวิทยาลัยฯ โดยมีคะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 และผ่านการทดสอบภาคปฏิบัติ ตามแบบการประเมินภาคปฏิบัติ

แบบการประเมินภาคปฏิบัติเทคนิคการเจาะเลือดดำ

ชื่อนามสกุลผู้รับการประเมิน วัน/เวลาที่ทำการประเมิน

สถาบัน/ที่ทำงานของผู้รับการประเมิน สถานที่ทำการประเมิน

กิจกรรม	การประเมินการปฏิบัติ	
	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1. มีการเตรียมพร้อมของอุปกรณ์เจาะเลือด เลือกใช้วิธีเจาะเลือดให้เหมาะสมกับเส้นเลือดของผู้ป่วย (Syringe system, Vacuum system) หากเจาะแบบ Syringe หายกระบอก syringe ด้านตัวเลขตรงกับด้านป้านของเข็มเพื่อให้มองเห็นปริมาณเลือดและตรวจสอบกระบอกสุบไม่ให้เกิด หากเจาะแบบ Vacuum ประกอบเข็มเข้ากับ Needle holder ที่จำเพาะ		
2. ตรวจสอบยืนยันผู้ป่วย		
3. ตรวจสอบ Request Form		
4. สวมถุงมือต่อหน้าผู้ป่วย		
5. จัดท่าผู้ป่วยให้เหมาะสมและหาตำแหน่งเส้นเลือด วางแขนหนุนแขนด้วยหมอนเพื่อให้เหยียดแขนจนแนวระหว่างไหล่ถึงข้อมือเป็นเส้นตรง ไม้งอ		
6. รัดแขนเหนือบริเวณที่เจาะ 3-4 นิ้ว นาน 1 นาที		
7. ทำความสะอาดบริเวณที่เจาะเลือดด้วย 70% Alcohol เช็ดจากข้างในเป็นวงออกข้างนอก รอยแอลกอฮอล์แห้ง และไม่สัมผัสผิวหนังที่เช็ดแอลกอฮอล์อีก ถ้าเป็นการขอตรวจเพาะเชื้อให้เช็ดด้วย 2% Chlorhexidine in 70% Alcohol		
8. ดึงผิวหนังบริเวณที่ต่ำกว่าบริเวณที่เจาะเลือดลงเล็กน้อย เพื่อให้ผิวหนังตึง และเส้นเลือดที่เจาะจะตึงไม่เคลื่อนที่ แขนงเข็ม 15-30 องศา โดยให้ปลายหน้าตัดทแยงขึ้น แขนงผิวหนังจนผ่านเข้าไปถึงเส้นเลือด Fix หัวเข็มให้อยู่นิ่งและอีกมือดึงกระบอกสุบ กรณีที่เจาะด้วยสุญญากาศให้ใส่หลอดสุญญากาศเข้าไป ในส่วนกลางของกระบอก รอจนกว่าเลือดจะเต็มปริมาตร ค่อยดึงหลอดออก		
9. ปลดสายรัดแขน พร้อมทั้งให้ผู้ป่วยแบมือ ดึงหลอดออก จากนั้นค่อยๆถอนเข็มออก		
10. Mix หลอดเลือดทันที ตามจำนวนครั้งที่กำหนดไว้ โดยทำในแนว 180°		
11. วางผ้าก๊อช/สำลีแห้งปราศจากเชื้อลงบนตำแหน่งเจาะเลือด ปิดพลาสติก/Transpore พร้อมทั้งบอกให้ผู้ป่วยกดบนสำลีนานประมาณ 5 นาที หรือจนกว่าเลือดจะหยุด (ห้ามคลึง ไม่พับหรือถอน)		
12. ปลดเข็มออกจาก holder ทิ้งในกล่องสำหรับทิ้งของมีคมติดเชื้อส่วนระบบ Syringe ทิ้งหัวเข็มที่ใช้ แล้วในกล่องสำหรับทิ้งของมีคมติดเชื้อและ Syringe ในถังขยะติดเชื้อ		
13. ถอดถุงมือทุกครั้งในการเจาะผู้ป่วยทุกราย		

ผู้ประเมิน:

(.....)

วันที่